

JULIA KOPORSÓJA VERONÁBAN.

JULIA SIRKOPOLNÁJA VERONÁBAN.

Azzal a polgármesterhez fordult:

— No barátom, most már rendben vagyunk, jöhetnek. Hanem egy kis vadlúd-vadászatot azért nem ártana rendezni. Tudod, a főispán nagy bolondja az ilyesminek, aztán sohasem tudja az ember, hogy mi történhetik? Hát hiszen a menház dolga már csak rendben volna, hanem ki tudja, nem izelednek-e majd nagyon bele a vizsgálatba? Az iktatókat, azokat nézhetik, hanem hátha az aktákra találna kedvök szotytyanni!... De ha egyszer meghallják, hogy sok a vadlúd, akkor megérik az iktatóval is. Még tán a menházzal sem törődnek. Nem is tudom, nem hasztalan töltetem-e ott azokkal a cigányokkal az időt... Nyilván jobb lett volna őket útesinálásra hajtani! No, de hát jól van így is. Csak már most ijenj el Száldobágyi Jancsihoz, hogy rendezzen egy kis lúdvasadzatot, aztán hivassátok meg rá a főispánt, mihelyt beteszi a lábát a városba.

A polgármester — a kinek különben is borsózott a háta az efféle hivatalos vizsgálatoktól — egy cseppet sem kételkedett, hogy a kapitánynak igaza lehet. Érkezett is menten Száldobágyi Jancsival, a ki mindig szer volt az ilyesmire, s megértvén, hogy micsoda nevezetes vendégről van szó, rögtön nagyszerű hűhót csapott s mozgósította a város valamennyi puszkását, a főispánnak pedig olyan lesgödört ásatott, hogy akár titkárostól együtt belebujhatott volna.

Egyéb előkészületről sem feledkeztek meg; kidugták öt vagy hat zászlót, a cigánykovácsot berendelték, hogy majd annak idejében díszlovásokat tegyen a város ócska mozsaraiból. A harangozóknak pedig megparancsolták, hogy mihelyt észreveszi a toronyból a főispán kocsiját, azonnal sípolással adjon hírt.

A nevezetes napon Gergely úr keményen

kipödört bajusszal, atillásan és sarkantyús csizmában sétálgatott a városház folyosóján, s bármiképp megmeresztette is a nyakát, mégis meglátszott rajta egy kis izgatottság. Lehet,

RAFAEL SIRJA RÓMÁBAN.

hogy a hirtelen ki- és beiktatott ügyek s a hiányzó akták öltöttek az eszébe. De annál jobban tartotta magát; keményen verte sarkait a kopott kövezethez, s szörnyű nagy füstkariká-

A kovács püfögtetett is emberséggel, a főispán fogata meg egyre közelgetett s a szemközti hosszú utca végén már látszott is a rengeteg porfelleg, a mit a gyorsan kocogó lovak felverték.

Az izgatottság tetőpontra hágott. A kovács alig találta már el a gyujtolyukat, a díszbe öltözött hajdúk, pandurok alig tudtak sorakozni. A kapitány abban hagyta a pipázást s felfűjt tokával nézett az egyre közeledő porfelleg felé.

Egyszerre csak azt látja, hogy a porból egy vágató lovas alakja bontakozik ki. Mindjárt megismerte; ez bizony az a pandur, a kit a menházba küldött izenettel. Vajjon mi az ördögért nyargal ilyen löhalálában?

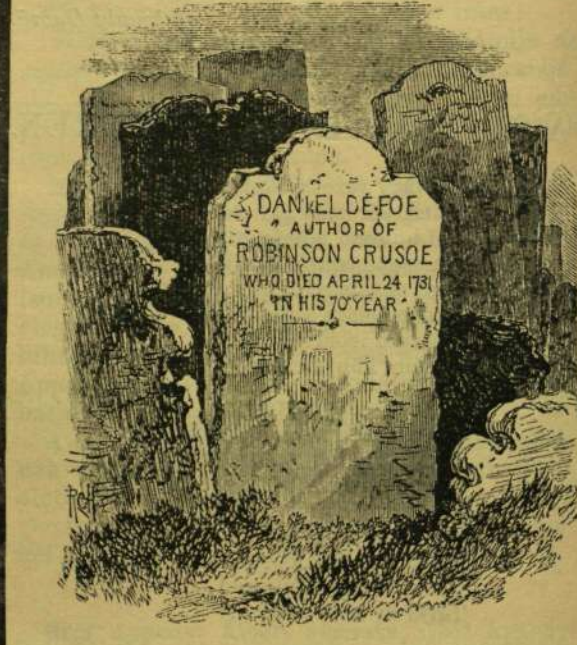
Megtudta nemsokára, de nem volt köszönet benne.

A pandur csakugyan előtte termett s tajtékozó lováról leugorván, lélekszakadtan elhadarta a szörnyű jelentést:

— Jelentem alásan, a cigányok mind elszöktek. Az őrző pandur átment a komájához, a ki épen pálinkát főz s mig oda járt, a cigányok mind szélnek mentek!

A kapitány még csak rá sem ért káromkodni, mert a főispán fogata épen bekanyarodott az udvarba. Hamarjában, sutyomban oldalba döfte hát a szerencsétlen pandurt, azzal maga is oda járult a megérkező nagy úr tiszteletére, ki is roppant savanyú mosolygással mászott ki kocsijából.

A polgármester hebegve mondott valami üdvözlétfelét, a miből annyit mégis ki lehetett venni, hogy a várost sohasem érte még ilyen

DEFOE SIRJA LONDONBAN.

nagy szerencse és hogy ezen nap arany betűkkel leend a történet könyvébe felírva.

A főispán unott hangon nyefegett valamit, azzal befelé indult, hallgatva is, nem is a mellette aláztatosan sompolygó polgármester fecsegését.

A mint a lépcsőhöz érve, a polgármester egy kissé hátrább szorult, megrántotta kabátja szárnyát a kapitány s odasúgott, hogy: «Meggyszöktek a cigányok, szorítsd a lúdvasadzatot!»

Szerencsére könnyű volt a dologhoz hozzáfogni, mert alig telepedtek le a polgármesteri szobában, a főispán mindjárt elkezdett a vadludak felől kérdézősködni, mert, a mint mondta, úgy értesült, hogy ezen a vidéken most igen sok jár.

— Oh, rengeteg sok, borzasztó sok, képtelen sok, méltóságos főispán úr, — vágott hirtelen a beszédbe a kapitány — annyi, mint a sár! A víz nem látszik tőle, a mint estenden, meg hajnalban odarakodik. Nappal meg a legelő csupa fekete tőle, s ha az emberre ráhajtják, akár százával lehet löni.

A főispán ezek hallatára egészen megelémlélt, s nagy érdeklődéssel kezdett a részletek után tudakozódni.

A részletekben pedig nem lett hiány; mondott a tűzbe jött kapitány olyanokat, hogy maguk a vadludak is elesodálkoztak volna rajta.

Többek közt oktató hangon kiterjeszkedett arra is, hogy a vadlúdnak milyen különös a természete. Ma ezrével van a határban, holnap már, ha az időjárás meg talál változni, úgy eltakarodik másfelé, hogy még irtalmja sem marad. Hát most is így van. Most még itt vannak, este is, hajnalban is, seregcszámával húznak a Bogárzóhoz meg a Kadareshoz, csak győzze az ember töltéssel, de holnap vagy holnapután, — mert hiszen ki tudja az időjárás változandóságát, — lehet, hogy már hirmondó sem lesz belőle.

A HÉJASALVI HONVÉDEMLÉK LELEPLEZÉSE.

A mint ezeket javában fejtegetné a kapitány, több rendbeli ijeszítő példákat is felhozván, midőn a vadludak hirtelen eltakarodtak, egyszer íme nagy csörtetés hallik s teljes tüzoltó főparancsnoki díszben, szörnyű veres lószőrös sisakban és módnélkül aranyos egyenruhában megjelenik Száldobágyi Jancsi, tiszteleg s felette ékes szavakban meghívja a főispánt, egész kíséretével együtt, az általa rendezett dísz-vadlúdvadászatra, a körmönfont díkezői során lelkesen biztosítván ő méltóságát, hogy a vadludak büszkék lesznek ily kiváló férfiú kezétől elesetni.

E magas szárnyalású beszéd végkép eldöntötte a kockát. A főispán mentől hamarabb nyakára hágott a hivatalos vizsgálatnak, végigjárta a hivatalos szobákat, belenezett a különféle iktatókba s miután látta, hogy hátralékok nincsenek, meglegedésének adott kifejezést s kijelentette, hogy valójában mintaszerű rendet talált, azután pedig abbeli elhatározását nyilváníttotta, hogy a tervezett vadlúdvadászaton részt vesz, mire a polgármester majd elolvadt örömeiben, a kapitány pedig, mint a ki jól végezte a dolgot, meglegedve sodorintott vagy ketőt hatalmas bajuszán.

Az alispán ugyan nyöszörgött valamit a menház felől, de rá sem hallgatott a méltóságos úr, a kapitány pedig résen állva, meggyőző adatokkal mindjárt megnyugtatta, hogy úgymint pompás rendben van minden s épen ma távozott el belőle hat szegény ápolat, kik teljesen egészséges állapotban hagyták el a menház jótékony falait. Különben szörnyen sajnálta, hogy az alispán úr meg nem tekintti eme jeles intézményt, de hát — tette hozzá suttogó és intó hangon — csak nem hagyhatjuk magára a méltóságos főispán urat!

Igy hárult el a közmelegedésre a nagy veszedelem. Száldobágyi Jancsi pedig értesülvén a dolgok állásáról, szörnyű nagy «éljen»-t kurjantott s csörtetve elrohant a még szükséges intézkedések megtétele végett.

Végbe is ment a vadászat, még pedig nagyszerű eredménnyel, s a főispán csakugyan egész farka lúdat részesített ama kitüntető szerencsében, hogy becses kezei által meglőve potyoghattak le a szikes tocsogóba.

TEMETŐBEN. — Gori Lajos rajza.

LAFONTAINE ÉS MOLIÈRE SIRJA A PÁRISI PÈRE LA CHAISE TEMETŐBEN.

NEVEZETES SIROK.

BERDE MÓZSA SIREMLEKE A KOLOZSVÁRI TEMETŐBEN.

JAKAB ELEK SIREMLEKE A KOLOZSVÁRI TEMETŐBEN.

NEVEZETES SIROK ÉS TEMETKEZŐHELYEK.

A halottak napjának komor hangulatában, a rokonok, jóbarátok, a hazai jelesek sirjaitól, elszáll képzeletünk azok nyugvóhelyéhez is, kiket országok s tán századok is választanak el tőlünk, de a kik eltörölhetetlen nyomokat hagytak maguk után az általános emberi fejlődés történetében, vagy más okból maradt fenn emlékeztető. Menjünk el gondolatban néhány ilyen sírhoz.

Rómában, a sirok városában kell keresnünk Rafael nyugvóhelyét a Santa Maria della Rotonda templomában, a hajdani Róma pantheonjában, melyet Agrippa emeltetett valamikor Jupiternek és Marsnak s megtöltötte az Olympus mythológiája minden pogány istenének szobrával. Oszlopok csarnoknak belépve, balra találjuk azt a négyszögű márványlapot, mely hírül adja, hogy ott fekszik az urbinói Rafael Sanzio János, a kiváló festő, kinek majdnem megszólaló festményeit ha nézed, azokban a természetet és művészetet látod frigyre lépve. II. Gyula és X. Leo pápák dicsőségét növelte festészeti és építészeti alkotásaival. Élte delén, alig 37 éves korában halt meg.

Oldalt egy oltár emelkedik Rafael által ajánlékozott festményével, a Szűz és gyermekével, melyet a nagy művész óhajára tanítványa és barátja, Lorenzo Lotto festett. Miután kétegy merült fel, hogy itt fekszik-e valóban Rafael, 1833-ban számos egyházi személy és művész jelenlétében felnyitották a sirt. A megtalált csontokból kétségtelenül bizonyos lett, hogy életirója, Vasari állítása igaz, s Rafael valóban itt pihen. Egy Canuccini nevű művész mindent lerajzolt. Különös bámolatot keltett a jobb kéz finomsága, mit a csontokból is meg lehetett állapítani. Úgy ezt, mint a koponyát lemintázták. A Szent Lukács művészeti akadémiának már előbb birtokában volt egy koponya, melyet Rafaelének hitték s melyről most kiderült, hogy nem valódi.

A vizsgálat után a nevezetes hamvakat egy XVI. Gergely pápa által ajándékozott antik sarkofágba zárták s visszabocsátották a sírba, nagy márvány táblával jelölve meg a nyugvó helyet. Egy másik kis emléktábla azt adja tudtúl, hogy a nagy művész halála idején Máriaanak, Bibbiena bibornok unokahúgának volt jegyese.

Rafael szomszédságában, az oltár másik oldalán fekszik még eltemetve egy más világhírű festő, Caracci Annibál is, kissé balra pedig Zucchero, Baldassarro, Giovanni de Udine, Pesrino del Vaga, Peruzzi és mások; — egész művész-temető. Rafael sirja fölött a Szűzanyának szentelt fogadalom-képek függnek s fönnbenn egy mankó, melyet valami fölgögyült béna hagyhatott ott.

A párisi Peré La Chaise temető egyik zugában borúl a hant a szellemvilág két más nagy őriása: Molière és Lafontaine, a vigjátékíró és

a meseköltő fölé. Időtől megfeketedett kő-alkotmányok a siremlékek. Molière siremlékét négy-szögletes oszlop tartja minden faragvány nélkül. Tetejét urna koronázza s egyik oldalán nagy érzetű hirdetik a halhatatlan költő nevét. Omladozó, roskatag állapotban volt a sír egész 1875-ig, a mikor a francia közoktatásügyi miniszter gondoskodott kitarozásáról. Közvetlen szomszédságában találjuk Lafontaine sírját, már teljesen olvashatatlan felirással. Csak három ércdombormű árulja el az allegoria-költés mesterét: egyik a róka és golya, másik a farkas és bárány alakjaival, míg a harmadik az emlék csücsán egy bronz róka. Mindkét emléket rácsal körülvevő virágok foglalja be. Legújabbban azonban kétségek támadtak az iránt is, hogy vajjon csakugyan azoknak hamvait takarja-e a két sír, a kiknek nevével büszkélkedik.

Még egy más meseköltő egyszerű sírja is méltó arra, hogy az egész emberiség elzarándokoljon képeletben a kegyelet és ünnepeén ahhoz, a kit takar. A «Robinson Crusoe» írója, az ifjúsági irodalom igazi atyja, Defoe Dániel az, kinek hatása ma, kétszáz év múlva is ép oly friss, mint valaha a kalandos gyermeki képezelemre. A londoni Burhill-Fields temető őri Defoe hamvait. Igen régi sírkövek veszik körül mohele irásaikkal, rajtok oly nevek, mint Watts Izsák, John Bunyan, Wesley Zsuzsanna, az angol történelem maradó alakjai. Pár évtizeddel ezelőtt restauráltak ez ódon temetőt, melynek majd minden kőéhez egy-egy historiai személy emléke fűződik.

A veronai via Caprillini egy mellékutcájában még áll az árvaház kertje, hajdan francziánus kolostor temetője, a hol Bartolomeo della Scalafia Romeo és Julia Capuletti, két tekintélyes család sarja a francziánus barátnál összetalálkozott, hogy frigyüket megáldja, s hol atyáik gyűlöletét magukkal víve a sírba, a halálban egymáséi lettek. Egy romladozó kápolna pítvarában áll az időtől vassott vörös gránit koporsó, mely az igaz szerelem áldozatát, Juliát zárta magába, a kit, mint a veronai Via Capella Capuletti házában felirata mondja: «gyöngéd szívek siratták el s költők énekeltek meg». Az ifjúság glóriája, a szerelem és gyűlölet olthatatlan harcának édes-bús tragédiája lengi körül ma is e sirt, mely a halál fölött is győzedelmeskedő szerelem örök jelképe lesz a földön.

És az anyai fájdalom szivettépő gyászja sem rege, mely Ráchel sírálomában oly megrázó tolmácsolásra lel a költőnél. «Puha fehér ágyon» szendergő ártatlan csecsemők, Herodes vérengző boszújának áldozatai porait szétszórták már a szelek, de a kétségbeesett anya emlékét megörökítette a kegyelet, hogy két ezredéven át is szívünkig hasson. Ma német grammatosok jól ápolt házi s kertjei közt vezet el a Bethleembe vivő út Ráchel sírjánál. Porrá vált az anya, kinek kétségbeesett sírálma nem serkentette életre a zsoldos poroszok által megfojtott

kisdedeket, de az anyai szeretet emléke dacolt az idővel, s Ráchel sírja felett még mindig könynyeket ont a vesztes szülő, kőveiből vigasztalást facsar ki szedett szívére.

A budapesti kerepesi úti temetőben az idej halottak napján kivált két újabb, még sírkövel el nem látott sír keltette fel a közönség érdeklődését. Az egyik Scilágyi Dezsőé, a nyáron meghalt nagy államférfiúé, a mely, mint képtünkön látható, egészen el volt borítva koszorúval, virággal. A másik sírt, Munkácsy Mihályét is igen sokan látogatták s rokonok, művésztársak és magánosok is ietették reá a kegyeletes emlékezés koszorúit. Mind a két sírt kétségkívül rövid idő múlva díszes és a bennük nyugvók nevéhez méltó emlékművel fogja megjelölni a nemzet, melynek szolgálatában életüket töltötték.

Bemutatjuk még sírját a magyar színészet két nagynevű úttörőjének: Dérnyének, az egykor országzserte ünnepelet énekesnőnek, kinek emlékét fenmaradt nagyérdékű naplója is őrizi, és Kántornénak, a híres tragikának, a kinek pályáján a dicsőségen kívül oly sok keserűség jutott osztályrészül. Egyszerű, besüppedt sírhalom mind a kettő. Dérnyé sírja Miskolcson van a temetőben; egyszerű obeliszk mutatja fölőtte, hogy kinek hamvai porladnak ott. Az 1854-ben meghalt Kántorné síremlékét Prielle Kornélia, a kitűnő művésznő állította.

A kolozsvári temetőben a közelebb múlt napok folyamán két érdemes férfiú síremlékét leplezték le.

Az egyik Berde Mózsának, az unitárius egyház jöltevéjének emlékezetét örökíti meg, a ki nagy vagyónának túlnyomó részét végrendeletileg az unitárius egyházra hagyta s ezáltal nemcsak a lapunk egyik közelebbi számában ismer-tetett új kollegium fölépítését, hanem számos más egyházi és közmevelődési intézmény létesítését is lehetővé tette. Halálából szép síremléket emelt neki az unitárius egyház, melyet szeptember 21-én leplezték le ünnepelesen. Ferencz József püspök szép beszédben méltatta Berde Mózsá érdemeit s letette a sírja az egyház koszorúját. A jelen volt közönség közül is sokan tettek a sírja koszorút.

Közvetlen az ünnepély után, ugyancsak a kolozsvári köztemetőben leplezték le Jakab Eleknek, a buzgó történetbúvárnak és írónak síremlékét. Jakab Elek számos történeti művei közül különösen Kolozsvár város történetének megírásával tette nevét emlékezetessé. Síremléke fölött Kozma Ferencz kir. tanfelügyelő mondott beszédet, Szadeczky Lajos egyetemi tanár pedig az Akadémia koszorúját tette le, melynek Jakab Elek évtizedeken át tagja volt. Az unitárius egyház nevében Ferencz József püspök tett a sírja koszorút.

Handwritten notes in Hungarian, including dates like 'Vettem April 24' and 'Sep Apr 15 1894', and a signature 'Pák Károly'.

Handwritten letter in Hungarian, starting with 'Ebből: határozatomat leg frised Bertk papján...' and ending with a signature 'Kéry Gyula'.

Pák Károly nyug. tanártól (Iglórol).

PETŐFI LEVELE PÁKH ALBERTHEZ (1844.)

A TEMETŐBEN.

Megsárgultak már a temető akáczfáinak lombjai. Egy-egy hűvös szellő jön s fuvására csendes neszszel hullanak lefele a hervadt levelek. Lassanként szemedővel borítják be a roskadó sírokat.

A hulló levelek az emberi életet jelképezik. Zöldek, üdék voltak egykor, virágok illatában fürödtek, kedves kis madarak vigan csicseregtek hős árnyékok alatt s most ime, oda a virág, oda a madár, el kell válni az életadó galytól s lehullani a sáros földre, elkorhadni, semmivé lenni. Az emberi élet is így változik. Az ifjúkor virágai elhullanak, a férfikor örömeit egymásután elűzik a bajok, gondok, jön az öregség, nyomában a halál fagyos szele, megrázza az életfáját és a sír elborít rögevel mindent.

Csak a szeretetet, az emlékezetet nem tudja elborítani. Ott marad az a szívekben, él, mint a borostyán zöld levele, melyet a tél fagya sem bír meghervasztani.

Az emlékezet, a szeretet mégis különösen halottak napján élénkül fel, a kegyelet eme szomorú de szép ünnepeén.

A HÉJJASZALVI HONVÉDEMLÉK.

Október 20-án leplezték le Héjjaszalván a hősi halált halt Zeyk Domokos és honvédtársai dicsőségét megörökítő emlékművet. Zeyk Domokos tudvalevőleg 1849 július 31-én a segevári csatában, a melyben Petőfi is esetedt, egy-maga állott szembe egy csapat kozákkal, többeket megölt s megebesített közülök s látva, hogy megmenekülésére nincs mód, pisztolyával agyonlőtte magát. A szomorú emlékmű csatának egyik legfényesebb epizódja ez s méltán indult meg a hazafias mozgalom, hogy színhelyét művészi emlékművel jelöljék meg.

Az emlékoszlop nyolcz méter magasságú obeliszk; az országút felé néző oldalán Zeyk Domokos domborművű mellképe látható, melyet azóta elhunyt jeles szobrászunk, Köllö Miklós mintázott. (Fényképét e domborműnek a «Vasárnapi Ujság» mult évi 49-ik számában közöltük.) A mellkép alá a következő négy versor van vésvé:

Kozákok ezre körbe fogta, Hogy éve ejtse foglyul őt; Ó küzdött, magát meg nem adva, Aztán saját szívébe lőtt.

Az obeliszk másik oldalán őt szintén azon a környéken elesett honvédtiszt neve olvasható: Daczó Szigmund huszárörnagyd, Endes Árpád százados, Gál Sándor, Bors József és Dáné János hadnagyoké; valamennyi derék vitéze volt Bem hadseregének. Az emlékmű Héjjaszalván határában áll, közvetlenül az országút mellett, több esetedt s itt eltemetett honvéd sírja fölött, rácsal körülkerített virágos kis kertben. A leleplezés ünnepélyén megjelent Zeyk Domokos özvegye és fia, Zeyk Gábor volt országgyűlési képviselő s rajtuk kívül nagyszámú kö-

zönség. A leleplező beszédet Somogyi Albert földbírtokos, a szoborbizottság elnöke mondotta, kiemelve azt az öröndetes tényt, hogy az emlékmű költségeit nemzetiségi különbség nélkül adta össze a közönség. Gaál Mózes alkalmi költeményét szavalta el hatással. Ezután Kozma Ferencz kolozsmegyey királyi tanfelügyelő méltatta lelkes beszédben Zeyk Domokos és hősi társai emlékét. E beszéd után meg Szabó Jenő kézi-vásárhelyi református lelkes szavalta el ünnepi ódáját és Somogyi elnök átadta az emlékművet Lendvay Sándor főszolgabírónak őrizetre és gondozásra. A jelen voltak nagy része koszorút és virágot tett le az emlékre.

PETŐFI-EREKLYÉK.

A Petőfi-Társaság megbízásából gyűjti és közli:

Kéry Gyula.

Petőfi levele Pák Alberthez.

Az eddig gyűjtött ereklyék között becses és érdekes az a három írott emlék is, a mely Pák Károly nyugalmazott tanártól, Pák Albert, a jeles humorista, a «Vasárnapi Ujság» megalapítójának testvérocsésától való Iglórol. Ezek közül elsőben a költőnek 1844. április 15-én Pestről Debreczenbe Pák Alberthez írt levelét mutatom be, melynek kapcsán szükségesnek vélem megemlíteni a következőket: Petőfi soproni katonáskodása idején ismerkedett meg Pák Alberttel, a ki akkor az ottani ev. lyceumban tanult, s lelkes tagja és titkára volt az iskolai Magyar Társaság-nak. Az irodalom kölcsönös szeretete egymáshoz vonzotta őket. Bizalmasabb ismeretségük voltaképpen később, 1843-ban Debreczenben kezdődött. Mikor ugyanis Petőfi, sok csalódás és nélkü-

zés után, azon esztendő késő őszen vándor-színészként kopott ruhában Pestről Debreczenbe érkezett, egyenesen Schwarz Samu ügyvéd házában kis kapualjába sietett, s ott várakozott az úttól kimerülve Pákra, a ki mint debreczeni jogász nevelő volt az ügyvédnél és nála is lakott.

— Hozzád jöttem — mondta a kapuban didergő költő a hazatérő Páknak, — hogy ha meghalok: legyen, a ki eltemessen.

É percztől kezdve Pák áldozatra kész barátja lett Petőfinek. Rögton gondoskodott ruháról s néhány napig magánál marasztalta. Onnan Petőfi a debreczeni színház jegyszédőnéhez: özvegy Fogasnéhoz költözött. Betegség és nyomor voltak itt kísérői. Ki ne ismerné *«Egy telem Debreczenben»* című költeményét, melyben a többi közt így éneklé meg nyomorát:

Kifogy szépen
A fűtő szalmám,
S hideg szobában alvám.
Ha fölvevém kopott gubám
Elmondhatám

A KÉPVISELŐHÁZ ÜLÉSE OKTÓBER 28-ÁN. — Erdélyi fényképe után.

Mint a cigány, ki a hálóból néze ki:
«Jaj, be hideg van oda ki!»

Fogasné fűtetlen szobájában fázott és éhezett a költő. Még íróasztala sem volt, hanem a lánán írta költeményeit, köztük azt a szépet is, mely így kezdődik:

Boldogtalan voltam
Teljes életemben,
Csak az vigasztal, hogy
Meg nem érdemeltem...

Hú barátja: Pák Albert istápolta és vizsgáltta őt e keserű időben. Élénk és humoros szelleme üdítő hatással lehetett Petőfiére.

A következő esztendő (1844) februárjának közepe felé a költő azzal az elhatározással indult Pestre, hogy összegyűjtött és szépen leírt verseit értékesíti. Debreczenben hagyta ládáját, a háziaszonynál maradt 110 váltóforintnyi tartozásáért pedig Pák vállalt kezességét. Vándorlása közben Petőfi betért Egerbe is, a hol fölkereste Tárkányi Bélát a papnevelőben. Tárkányi, a ki minden áron lébeszélni igyekezett Petőfit a színi pályáról, a kispapokkal együtt

valósággal ünnepelte őt. Maguknál tartották, lelkesedve hallgatták költeményeit, s végül úti-költséggel is ellátták.

Mikor egy heti kínos vándorlás után a költő Pestre érkezett, kopott ruháját Sass István azonnal kicserélte a sajátjával. Petőfi azonban hiába kínálta verseit a könyvárusoknak: egyik sem akarta megvenni. Már-már a kétségbeesés szélén állt, midőn barátai rábeszéltek, hogy forduljon Vörösmartyhoz. És a nagy költő melegen fogadta az ifjú pályatársat, átvlasta verseit, megadta neki az erkölcsi elismerést és lelkes ajánlással az irodalmat és művészetet pártoló *Nemzeti Kör* elé terjesztette a versek kiadásának ügyét. Az indítvány egyhangú pártolásra talált. Elhatározták a kiadást, s Petőfi nyomban 75 pengő forint előleget kapott, a melyből azonnal megküldé Páknak a debreczeni háziasszonynál maradt tartozását. Ugyanekkor Vachot Imre, ki átvette a Garay János szerkesztésében megjelent *«Regélő Pesti Divatlap»*-ot, s azt július 1-től *«Pesti Divatlap»* címen folytatni szándékozott, Vörösmarty és

tudom hol kezdjem. Tehát rajtad kezdem, azaz Kaján Abel barátunkon, hisz ismered? hogyné? most jött ki egy cikkje az *«Életképek»*-ben, épen ma. Reggel Frankenburgnál vagyok, hát a mondja, hogy aszondja: Ki is az a K. A.? hát aszondom, hogy izé, Pák Adalbert jó barátom. — Ugy hát, aszondja rá Frankenburg, csak önnök adom a honoráriumot, aszondja s ön majd adja át neki, aszondja. — Jól van, mondok, majd átadom csak bizza rám, mondok. — De később jobban megfontolván a dolgot, azt határozám, hogy én bizon nem adom oda Kaján Abel barátunknak azt a négy pengő forintot, mert magamnak is roppantott nagy szükségem van rá. Különben sem teszem fel Kaján barátunkban azt a szemtelenséget: hogy első föllépteért pénzt vegyen el. Köszönje meg, hogy nevét nyomtatva látja.

Ebbéli határozatomat légy szíves Bertti pajtás Kaján barátunknak tudtára adni. Te pedig ha útra nem indítottad ládám, hát csak egymásután. — Vörösmarty arczépe is kinn lóg a falon, ott né maradjon. — A mi pedig engem illet barrátom!!! a mi engem illet: *lelépek a színi pályáról* (de bizonyosan mindazonáltal nem tudom örökre-e vagy sem?) lemondok tehát a színi pályáról s tudom mi leszék? vagyis mi vagyok már úgy szólván? — hát izé a

VÖRÖSMARTY BÉLA.

A KURIA MÁSODELNÖKE.

Czorda Bódog nyugalomba vonulása után Vörösmarty Bélát, az igazságügyminiszterium első államtitkárát nevezte ki a kuria kuria másodeelnökévé. Ez a kinevezés általános meglepődést keltett bírói és jogászörökben egyaránt. Az új másodeelnök személyében mindenki biztosítékát látja annak, hogy a legfőbb bíróság há marad régi nemes szelleméhez s azon az uton fogja vezetni tovább a magyar igazságszolgáltatást, a melyen eddig haladt. Most, a mikor rövid idő alatt számos nagyszabású igazságügyi reform megvalósítása fog szükségessé válni, kétszeresen fontos, hogy a kuria másodeelnöki székén olyan férfi ül, a ki tetterejét és képességeit harminczhárom évi közpályáján annyiszor kimutatta.

Vörösmarty Béla 1845-ben született s miután kitűnő sikerrel elvégezte jogi tanulmányait, már 1868-ban bírósági szolgálatba lépett. Joggyakornok lett a budapesti királyi ítélő táblánál s egy év múlva segédfogalmazó. Csakhamar ezután kinevezték fogalmazónak a semmitőszékhez, a hol 1871-ben segédtitkár lett. 1872-ben bíróvá nevezték ki a budapesti polgári törvényszékhez és ez állásban megmaradt 1876-ig, midőn a budapesti ítélőtáblához nevezték ki bíróvá. Tizenegy esztendeig volt ítélőtáblai bíró. 1887-ben kuriai bíróvá és 1892-ben a budapesti királyi ítélőtáblához tanácselnökké, majd még ugyanez évben a győri ítélőtábla elnökévé nevezték ki. Ezen a hosszú bírói pályán a törvénykezés minden ágában nagy gyakorlatot szerzett. Részt vett úgy a polgári, mint a bűnügyek tárgyalásán és minden alkalommal, mint kiváló képzettségű, mely gondolkodású jogász emelkedett ki. Egy ideig a budapesti királyi tábla váltó- és kereskedelmi tanácsában is működött. Ekként a jogélet minden terén bőséges gyakorlati ismereteket szerzett és ezek értékesítése végett 1895-ben Erdély Sándor akkori igazságügyi miniszter meghívta adminisztratív államtitkárnak az igazságügyi miniszteriumba s midőn Plósz Sándor, volt politikai államtitkár igazságügyi miniszterre nevezte ki, Vörösmarty Béla az igazságügyi miniszterium első államtitkára lett és ebben a minőségében megválasztott országgyűlési képviselőnek. A mult országgyűlésen a számbokrúti kerületet képviselte. Mint államtitkár élénk tevékenységet fejtett ki a törvényalkotás, előkészítés és a meghozott új törvények életbe léptetése terén. Az utóbbi években főleg a polgári törvénykönyv és perrendtartás előkészítése foglalta le munkáerejét. Nagyobb tanulmányutakat is tett e czélból Német- és Franciaországban s ritka beható tájékozottságot szerzett a nyugati államok törvénykezési és igazságszolgáltatási intézményei terén. A mostani választások alkalmával, tekintettel kinevezetésére, nem vállalt mandátumot.

Új állásában kétségkívül érvényesíteni fogja kiváló képességeit s széles körű elméleti és gyakorlati ismereteit. Pályája visszavezette oda, a hol kezdődött: a bíróságokhoz, a hol örömmel látják egykori bírótársai, a kik, mint általában mindenki, a ki érintkezésbe jutott vele, jóindulatáért és szíves, előzékeny modoráért is kiválóan kedvelték. Am azért a politikai élettől sem vonult teljesen vissza, mert állásánál fogva tagja a főrendiháznak.

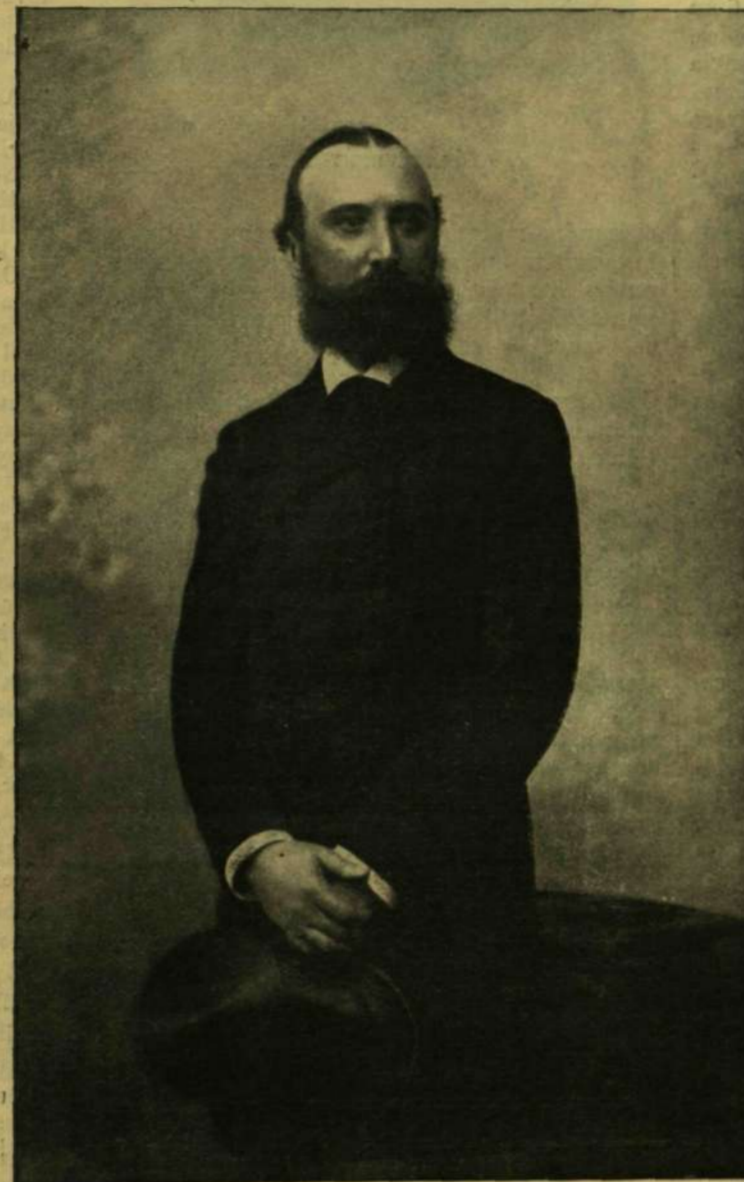
A kinevezést a hivatalos lap október 24-iki száma közölte s az új kuriai másodeelnök még az nap letette a hivatali esküt a Kuria teljes ülésében Szabó Miklós elnök kezébe, a ki meleg

szavakban üdvözölte új állásában. A beszédre Vörösmarty Béla szép szavakkal válaszolt, kifejtve az igazságszolgáltatató testületek s különösen a Kuria feladatait a nemzet életében. Beszéde minden körben csak növelte azt a kedvező hatást, melyet kinevezetése keltett.

*

Egy országgyűlési képviselőtől, kitől lapunkban gyakran jelennek meg nagyérdékű közlemények, a következő szép jellemzést veszszük:

Vörösmarty Béla magas, erőteljes férfi, kinek őszbeboruló körszakállát mintegy meghazudtolják fiatalos csillogású szemei. Csontos, rokon-szenves arca, domború homlokával és szépen elválasztott hajviseletével jó ismerősnek látszik mindenki előtt. Mert feltűnően hasonlít ahhoz a képhez, mely még most is ott függ sok ma-

Koller utódaí fényképe után.

VÖRÖSMARTY BÉLA.

gyar család vizitszobájában: a Vörösmarty Mihályhoz.

Különböző pályákat futottak be apa és fiú. S az a különbség köztük, a mi a kalitkában és az erdőben nélt oroszán közt van. Az egyik felséges elme, melett az ábrándozás gyönyöre megfínomított, az akkori idők hazafias keserősége megnevesített; a sz bad természetben, melyért úgy rajongott, fölszította annak gazdag színpompáját s lelke visszazugározta azt remek gondolataiban. A másik fegyelmezett elme, de épen olyan nemes anyagból van; a pengése az, de az élet kohójában mássá lett — mint mikor ugyanazon érczből két különböző szerszámot kovácsolnak: kardot vagy Minerva pajzsát.

Vörösmarty Béla egy boldoguló, virágzásnak indult országot talált, egyéniségének fejlődése közben; a sopánkodás és ábrándok ideje elmúlóban volt, egy modern nemzet modern küzdelme forrt... Ó a bírói pálya levegőjében

nőtt fel, a dolgok mérlegelése és a törvények betűi közt. Igazi bírói temperamentum. Komoly, nyugodt. Lassan beszél, keveset, de a mit kimond, az rövid, tömör, szabatos, mint egy ítélet.

Mint politikai államtitkár is, legalább külső viselkedésében, mindig bíró volt, s megvetette azokat a konvencionális formákat, melyeket a politikus használ, hogy napról-napra élhessen. Nem voltak mézes szavai a képviselők számára, sem formás frázisai, hogy *«majd meglássuk»*, *«mindent megteszek»*, *«bíz csak rám, kedves barátom»*. Valóságosan lenyakazta a girbergúrba képviselői kívánságokat.

— Hiszen te igazságtalan dolgot kívánsz, — mondá szemrehányón.

— Épen azért kérek, — felelte emez — mert ha igazságom volna, nem szorílnék barátságodra.

— Az meglehet, — felelte ridegen, — de lásd én igazságügyi államtitkár vagyok és nem igazságtalanságügyi.

Sokat dolgozott hivatalában, néha éjjel is, szabad óráiban azonban a magányt szereti, hosszú sétákat tesz a város utcáin s vajmi ritkán vetődött fel a klubba képviselőtársai közé. De ha jött, vidám, kedélyes társalgónak, bizonyult, a kit soha senki se látott idegesnek vagy fáradtnak. Hivatalos dolgairól nem szeret beszélni, de nem azért, a miért Tarkovics, nehogy mint a minisztertanácsok jegyzője, valami status-titkot kiszalaszson, hanem azért, mert ilyenkor pihentetni akarja elméjét s mert nem a munka stréberje, a ki örökké izzad és csinálja magának ezzel a reklámot. *«Jaj, ma megint ezt dolgoztam, azt dolgoztam, nem hiszem, hogy sokáig kibírja a szervezetem.»*

A Házban is nagy ritkán volt látható; kedves aktáitól csak nevezetes szavazások idején birta elszakítani a telefon. Az is csak rövid időre, míg leszavazott. Nem tudott itt megmaradni a dologtalan urak közt, a kik egész délelőtt sodorják a cigarettákat és pletykáznak. A Ház nem az ő atmoszférája, daczára, hogy itt teremnek a törvények, melyeken egész lelkével csügg. De nincsen abban semmi különös. Sok ember szereti a csirkéket, de disgustáló lehet neki az a hely, a hol kiköltik őket. Ilyen volt Vörösmarty Béla itt a működése színhelyén. De mikor aztán a szünnapok alatt haza kerül Rátóra pihenni, ott egyszerre kigugrik belőle az apja lelke. Elbarangol a szabad természetben, erdőn-mezőn s örül minden fának, minden kis mezei virágnak. Néha a puszkáját is a vállára veszi (mint a hogy az apja is elvadászatott egykor Deák Ferencznel), de hogy van-e aztán lelke meglőni a nyulat, a ki semmi kihágást nem követett el a társadalom és a törvények ellen, arról csak az ottani vadászpajtásai tehetnének hiteles tanúságot. —

GRÓF SZÉCHENYI PÁL.

1838—1901.

A magyar közélet érdemes multú férfia, gróf Széchenyi Pál, volt kereskedelmi és földmívelésügyi miniszter meghalt október 28-ikán

Budapesten. A Tisza-kormány idejében volt miniszter s az 1885-iki országos kiállítás, mely Magyarországot először mutatta be ipari és kereskedelmi haladásában, az ő vezetésével alatt testesült meg. Minisztersége alatt jóra való törvényeket — így az ipari kedvezményekről szólót — alkottak. Hét évig volt miniszter. Akkor lépett ki a Tisza-kabinetből, mikor a kereskedelem és a földművelés ügye külön-külön tárczát kapott. Ezután birtokain gazdálkodott, de azért tevékeny részt vett a társadalom mozgalmában, míg most a halál, hatvanhárom éves korában, kiragadta a magyar társadalom köréből.

Betegsége rövid volt. Csak néhány nappal ezelőtt erőt vett rajta belső betegsége. Súlyos operációt kellett kiállania október 27-én. Másnap reggel rosszul lett s délelőtt egy fővárosi szanatóriumban meghalt.

Gróf Széchenyi Pál 1838 november 6-án született. Az apja, gróf Széchenyi Pál alezredes, a nagy Széchenyi István testvérbátyja, anyja Zichy-Ferraris Emilia grófnő. Iskoláit Nagy-Szombatban végezte és eleinte papi pályára nevelték. De a szeméremtől csakhamar megvált és somogyi gazdaságára vonulván, gazdálkodáshoz fogott. Sokat olvasott és tanult a gazdaságról és gyakorlatilag is megszerezte az ismereteket. 1861-ben házasodott meg, gróf Andrássy György leányát vette nőül. 1875-ben Somogy megye marczali kerülete képviselővé választotta. Az országgyűlésen a mérsékelt ellenzékhez csatlakozott. Szakszerű beszédeivel csakhamar feltűnt és 1876-ban az országos gazdasági egyesület alelnökévé választotta. A székességi kiállítás alkalmával tartott gazdakongresszuson vezető szerepet vitt. Az ellenzékéből 1882-ben a szabadelvű pártba lépett és még ugyanabban az évben földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterre neveztek ki. Neki jutott az 1885-iki kiállítás rendezése. A miniszterségtől 1889 április 9-ikén vált meg.

Halála minden körben nagy részvétet ébresztett. A földművelési miniszterium, a jelzálog hitelbank, melynek az elhunyt igazgatóság tagja volt, külön jelentésben gyászolták halálát. A király is részvétét nyilvánította. József főherceg az elhunyt bátyjához, gróf Széchenyi Gyulához, a király személye körüli miniszterhez intézett levelet. Frigyes főhercegtől távirat jött a családhoz és sok részvétirat az ország különböző részeiből.

A ravatalt a földművelésügyi miniszterium palotájában állították föl október 30-ikán, gyászpompával. A temetésen az udvart gróf Apponyi Lajos udvarnagyképviselte. Megjelentek a kormány tagjai, a volt miniszterek közül is azok, kik az elhunytal együtt dolgoztak. A temetési szertartást rokona, gróf Széchenyi Miklós jáki apát, a Pázmány utcai templom igazgatója végezte. A koporsót a vasúthoz vitték s Nagy-Cenkre, a Széchenyi-család sírboltjába szállították, a hol a végisztesség október 31-ikén délelőtti történt meg.

AZ ORSZÁGGYŰLÉS MEGNYITÁSA.

Október 28-ikán ment végbe az új országgyűlés megnyitása a királyi várpalotában, honnan a képviselők és főrendek tanácskozó helyükre siettek vissza, hogy ott, szokás szerint, még egyszer meghallgassák az előbb elhangzott trónbeszédet.

Érdekes volt most a Ház üléstermék képe nagyon. De telve is voltak a karzatok kíváncsi közönséggel, mely fáradhatatlanul szemlélgette az új honatyákat, de szintgy kereste szemeivel azokat a rég megszokott alakokat is, a kik most — hiányoztak.

A képviselők legnagyobb része még azon mód diszmagyarban volt, a mint a királyi várból lejöttek, csak keveseknek jutott idejük arra, hogy hamarjában átöltözzenek; így a kormány tagjai közül csak Széll Kálmán miniszterelnök és Fejérvári Géza honvédelmi miniszter volt szalonkabátban, a többi fényes díszben s rendjei szalagjaival jelent meg. Kék, zöld, lila, ezüstszínű selymek, gazdag prémek, ragyogó

Ellinger Ede fényképe után.
GRÓF SZÉCHENYI PÁL.

ékszerek a magyar díszruhák, remek tollak a kucsmák, a tisztí uniformisok aranya, a nagy rendjelek széles szalagja, s az egyházi ruhák színei között egy-egy fekete kabát és frakk húzódtak meg.

Gróf Apponyi Albert fekete díszmagyarba, Csávósy Béla háznagy fehér alapszínű, Miklós Ödön ezüstösen csillámolt, Horánszky Nándor élénk színű ruhába voltak öltözve.

Az új képviselők közül különösen feltűnt Szemere Miklós párdúcakazagányos díszruhájában, Hadik János gróf aranyárga selyem öltözetében.

A katonai egyenruhák megszapordtak. Münich Aurél és Szeless József őrnagy egyenruhában voltak, Bolgár Ferenc hadmérnök karizásadosi díszben; huszár főhadnagy ruhában Tisza István gróf, Andrássy Géza gróf, Szabó István, Wolfner Tivadar, Förster Ottó, Samassa; huszárhadnagy ruhában Bethlen István gróf, Apponyi Gyula gróf, Baross János, Csekonicz gróf, Pekár Gyula, Beck Marcell, Sándor Pál, Fernbach, Horánszky Lajos, mint honvéddal-nagy Nagy Mihály. Az elnöki emelvényen is négy korjegyűült huszárhadnagy egyenruhában. Tengerészeti tiszt is volt egy a házban: Bathyhány Tivadar gróf.

Frakkban csak néhány nemzetiségi képviselő volt, köznapi ruhában pedig az ellenzék azon része, mely a budai várpalotában nem jelent meg, t. i. a Kossuth-párt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Eötvös Károly munkái. Eötvös Károly, az országos hírvélemény és ügyvéd, mint író is a legelső sorban áll, a mint ez már rég óta ismeretes. Mindazonáltal írói kiváltsága csak most tűnik fel igazán a maga igazi valóságában, midőn elszórtan megjelent műveit könyvekbe összegyűjtve bírjuk. Ha olvassuk a Révai testvérek kiadásában megjelenő *«Eötvös Károly munkái»* című sorozat kötetét, mind jobban nyilvánvaló lesz, mennyit nyert irodalmunk azokkal. *«Eötvös Károly munkái»* sorozatának két újabb kötetét jelent most meg: az V. *«Magyar alakok»* és a VI. *«Emlékezések»* címmel. Amabban olyan férfiak jellemrajzait találjuk, a kik a közelmúlt közelében egy vagy más tekintetben szerepet játszottak, részben ma is élnek. Harmadik ilyen rajzot, mondhatni előképet látnunk e kötetben, többek között Szilágyi Józsefről, Révész Imréről, Csengeryről, Csernátornyáról, Csemegiről, Zsedényiről, Goróváról, Perczel Móriczról, Táncsicsról, a most is élő Madarász Józsefről, stb. Mind nemesek nagy közvetlenséggel s egész érdeklődésünket lekötő módon van leírva, hanem a rajzok egyszerűsége mind kortörténelmi szempontból is becsek. Ezt még fokozottabb mértékben elmondhatjuk az *«Emlékezések»* című kötetéről, melynek tartalma három fő részre oszlik. Egyik a «rég elmúlt időkben»; a másik «a nagy év

apró emlékeiből», a harmadik pedig Deák Ferenczről beszél. Az első részben többek közt a régi magyar gazdasszonyról, a kortesekről, a régi megyei fizikusokról, a Bakonyról és Sobri Jósikáról, egy-egy tanító rejtélyes történetéről és sok más egyéb-ről vannak felettebb érdekes leírások, aztán a szabadságharc és utána következő szomorú napok apró eseményei vannak megkapólag rajzolva, majd végül Deák Ferenczről olvashatunk több jellemző s részben kevésbé ismert apróságát, adomát. Mind-ezeket elolvastván, nem csak a művészi leírás, a tartalom s Eötvös zamatos magyar nyelve gyönyörű-ködtet bennünk, hanem csodálunk kell az író bámulatosan sokoldalú ismereteit s rendkívüli emlékező tehetségét is. A könyvek külső kiállítására díszes, nagyon tetszetős. Ára egy-egy kötetnek 4 korona. A VI. kötet Deák adomái közül egyet e helyen bemutatunk.

«Magad légy olyan ember, mint a milyennek fiadat szeretnéd.»

E böles mondásnak története van. 1872-ik évi karácsony előtt való nap délutánján meglátogattam Deák Ferenczet Angol Királynő szállodai lakásán. Szerencsére néhány percig maga volt.

— Azért jöttem, kedves bátyám, hogy megkérjem, engedje meg, hogy fiamat ide elhozassam.
— Hány éves a fiad?
— Negyedfél.
— Miért akarod ide hozni?
— Hogy kedves bátyámat láthassa, azt hiszem, akkor külön ember lesz belőle.
— Ostoba beszéd.

Rosz kedve volt az öreg úrnak, nem szólt többet s én nem hoztam a dolgot elő többé, noha tervemről le nem tettem.

A következő nyáron gyakran kivittem a kis fiút az állatkertbe. Ott találtam egyszer Deák Ferenczet Kvassay Laci társaságában, a mint nézte Casanova asszony oroszlanait és kezében fogva simogatta a kis hat hetes oroszlánkölyket.

Elője veztem fiamat azt mondom neki:
— Fiam, nézd meg ezt a bécset. Ez Deák Ferencz. Ma van június 6-ika. Ha felnősz, jusson eszedbe, hogy te még láttad Deák Ferenczet. Légy erre büszke, s légy erre méltó.

Deák Ferencz komoly képpel nézett reám és a fiura. A fiu odament hozzá, az oroszlánkölyökről lehozta kezét s megcsókolta azt. Az öreg ur arca szelidde vált, s kezét reátévén a fiu fejére, azt mondá nekem:

«A gyermekek leginkább apjuknak példáját követik. Magad légy olyan ember, mint a milyennek fiadat szeretnéd.»

Magyar czímeres emlékek. Nemcsak a szakemberek, hanem a nemzeti múlt iránt nem közömbös nagy közönségre néző is érdekes vállalat indult meg *«Magyar czímeres emlékek»* cím alatt, melyet a Magyar Tud. Akadémia támogatásával a heraldikai és genealogiai társaság ad ki. Ennek a munkálatnak most jelent meg 1. füzet, nagy alakban, igen díszesen kiállítva. *Fejérvári László* közli benne 25 régi magyar család czímerét pompás színes nyomatokban, a hozzájuk való kimerítő magyarázattal együtt. Legrégibb czímerek közül a Parázda nemzetsége, mely 1409-ből származik; pajzsának ezüst mezejében, valamint sisakdíszén, lángból kiemelkedő vadkecske, gyökerestül kitépve fa lombjait rágja. Érdeke a Kossuth-család czímer is, mely 1479-ből való. Ennek czímerpajzsában valamint sisakdíszén, ágaskodó kos van, mely fehér liliumot akar a száráról leharapni. A czímer igen ékes, vörös és kékszerű díszítéssel. Viselettörténeti szempontból kiváló a *Dombay János diák* és *Pulasthy László* 1506-ik évi czímer, melyen egy zöld kalapos magyar vitéz, párviadal közben kardjával egy törököt lefejez. Mindkét vitéz viselete, fegyverze nagy gondnal s látható hűségére törekvéssel van festve s ezért ezen czímer becses útmutatást nyújthat az azon korbeli magyar s török harcosok viseletére. A kiállítás a Franklin-Társulat nyomdáját dicséri. Ára a terjedelmes füzetnek 20 korona.

Olajág. Ez a czíme a Lorántffy Zsuzsanna-egyesület lapjának, melynek első száma október 1-én jelent meg. Az egyesület néhány évvel ezelőtt alakult s már is számtalanszor adta jelét annak, hogy egy kis akarattal és áldozattal is eredményt lehet elérni a jótékonyásban. Az egyesület, mely előkelő református hölgyekből áll, valláskülönbőség nélkül ruházza, taníttatja a szegény gyermekeket, gyógyíttatja a betegeteket és segítyi a szegényeket. Hogy fokozhassa a jótékonyág gyakorlását. «Olajág» czímen

havonként megjelenő lapot ad ki, melynek jövedelmét a szegények között fogják kiosztani és egyéb jótékony célokra fordítják. A lapot az egyesület alelnöke Vargha Gyuláné szerkeszti. Az első számba Szabolcska Mihály és Sántha Károly írtak költeményeket, mind a kettőnek «Olajág» a czíme. Vallásos és erkölcsi tartalmú elmélkedéseket a szerkesztő Vargha Gyuláné, Szabó Aladár, stb. Előfizetési ár egy évre két korona, fél évre egy korona s az előfizetési pénzek a szerkesztő nevére (Kálmántér 7.) küldendők. A nemes czélú folyóirat első számából itt adjuk Szabolcska Mihály szép költeményét:

Olajág.

Olajfa erdőben
Pihent utóijára
Az örök szelidség,
A jószág királya.
Az ő szent nyugalma
Szállt az erdőszegre,
Azóta lettel te
Békesség jelképe:
Szelid olajág.

Oh, békesség fája,
Szelidség jelképe:
Nőjél, növekedjél
A szívek fölébe!
Gyűlölség helyébe!
Szeretetet hozzál,
Minden levélről
Áldást harmatozzál,
Szelid olajág.

Verj gyökeret mélyen
Az Isten kertjében:
Az asszonyi szívek
Ígéretföldjében.
Gazdagon hozzon ott
Gyümölcsöd termése,
S legyen e gyümölcsöd:
Hit, szeretet, béke,
— Szelid olajág;

S ha alád menekszik
Könyvezőn a vétek:
Adj neki, adj neki
Édes menedéket!
Biztos a bocsánat
Biztos reményével,
A bűnösökért jött
Mégváltó nevével,
— Szelid olajág!

Légy útmutatófa
A tévelyegőknek,
Vigasz a síróknak,
Gát az üldözőknek.
Légy jel a felől,
Közleg e világra:
Az örök Szeretet,
Az Isten országa,
— Szelid olajág!!

Levelek a boer-angol háborúról. Ilyen című füzetben összegyűjtve adta most ki Duka Tivadar Angliában élő hazánkfiá azon czikkeit, értekezéseit a melyeket a boer-angol viszályra vonatkozólag, különféle lapokba írt. Czikkeit feltétlen angol barátság jellemzi s különösen azt bizonyítja bennük, hogy a mostani délafrikai háború és a magyar szabadságharc közt semmi hasonlóság sincs. A füzet Hornyánszky Viktornál jelent meg.

Előfizetés. Szász József hírlapíró *«Komorcsák kapitány»* címmel kötetbe gyűjtve kiadja a katonai életből merített tárczakölteményeit s könyvére most előfizetést hirdet. A munka november közepén jelenik meg díszes kiállításban. Megrendelhető az íronál (Gróf Károlyi-utca 14. sz.). Ára 3 korona.

Népszínház. Október 25-én került színre a népszínházban ifj. Bokor József új operettje *«Rolli és Roland»*, melynek szövegét és zenéjét is ő írta. A szerző neve épen sokat fordult elő e napokban a hírlapok hasábjain mert azzal vádolták, hogy a Vigaszínház pályázatán 500 koronával jutalmazott *«Almafa»*, című kis vígjátékát egy régi német darab után dolgozta. Ezért a szerző az 500 koronát visszaküldte s az írói egyesületekhez fordult, hogy a vádat vizsgálják meg. A szorgalmas színműrő és zeneszerző az eredetiségre *«Rolli és Roland»* darabjában sem törekszik. Idegen talajon mozog, idegen levegő járja végig a színpadot, de nem idegenek az alakok és helyzetek, mert ezek mind sokszor előfordultak már különböző színdarabokban. Nehéz volna megmondani, mi az új darabjában. Főszereplő is az a jól ismert pajkos alak, mely hol lánynak, hol férfinak öltözik s átruháival mindenkit könnyen félrevezet. Ez Rolli és Roland egy személyben. Rolland szerelmes mint férfi, egy grófnét szeret eleintén, de később egy fiatal lányt szeret meg. Rolliba mint lányba pedig a férfiak szerelmesek. E kettős alakokból néhány vídám helyzet jut a színdarabnak. A zene jobb; és több esinos dallam tetszett is. A főszerepét Fedák Sári nagy elevenéssel s egy kis tulzással játszotta. Bojár Tereska, Kápolnai Irén, Nemet, Kovács, Tollagi játéka sokat használt a darab hiányainak pótlására.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia október 28-iki ülésén báró Eötvös Loránd elnököt, s Bóhh János tartott emlékbeszédet a bécsi geologus Hauer Ferenczről, a ki 1865 óta külső tagja volt akadémiánknak, s 1899 év tavaszán halt meg. Részletesen adta elő életét. Hauer Bécsben született, apja alelnöke volt

Csonka fényképe után.
KÁNTORNÉ SIREMLEKE A MAROSVÁSÁRHELYI TEMETŐBEN.

Dunky évrék fényképe után.
DÉRYNÉ SIREMLEKE A MISKOLCZI TEMETŐBEN.

a pénzverő és bányászati udvari kamarának. Bécsben tanult, de a bányásztudományokat nálunk, Selmeczbányán hallgatta négy esztendeig. A mikor a mult század derekán megalapították Bécsben a geológiai intézetet, annak Hauer Ferencz volt az első geológusa. Egész kis könyvtárt írt össze a geológiai tudományok köréből; azonfölül kutatott és ő szerkesztette a monarchia legteljesebb geológiai mappáját. Az emlékbeszéd után Szily Kálmán főtitkár tett jelentést a folyó ügyekről, s bejelentette hogy a beérkezett pályaművek megbírálására az egyes osztályok kiket választottak.

A Kiszuldy-Társaság okt. 30-iki ülése Berzevichy Albert elnöke mellett ment végbe s nagy hallgatóság jelent meg.

Berzevichy Albert alelnök kegyeletes szavakkal történt felavatását, Vargha Gyula főtitkár bennutaltta a tavasszal a Kiszuldy-Társaság tagjává választott Eugen Müntz francia műtörténetről köszönő levelet. Hegedűs István számolt be ezután szombathelyi küldetéséről, a hol a Horvát Boldizsár emlékszerőnek leleplezésén a Kiszuldy-Társaságot képviselte. A felolvasások sorát Dal-

mady Győző nyitotta meg, a ki «Falusi élet», «Az akácliget» és «Nyilt sír előtt» című költeményeit adta elő tetszés közt. (Az utóbbit mai számunkban közöljük.) Mikszáth Kálmán «A kládovai menyecske» című humoros elbeszélést Vargha Gyula főtitkár olvasta fel. A szerző «köz-igazgatási elbeszélések» nevezű a jóízű dolgozatot, melyen a hallgatók nagyon jól mulattak. Hegedűs István négy fordított költeményt adott elő franciaia költőktől. Mindenik a mulandóságról, a halálról szól. Jakab Ödön satirikus költeménye «Enek a tisztességről» is tetszett, valamint Radó Antal négy költeménye. Végül zárt ülést tartottak, melyen a beérkezett pályaművek bírálót választották meg. A társaság elhatározta, hogy legidősebb tagja: Tóth Lőrincz tagságának 60-ik évi évfordulóját az ez évi december havi ülésben megünnepli. Ünnepi beszédet Beöthy Zsolt mond, Vargha Gyula pedig alkalmi költeményt fog szavalni.

A Nemzeti Múzeum újjászervezése. A Nemzeti Múzeum szervezésében legközelebb fontos változások történnek. Az egyes gyűjteményes csoportok főosztályait ugyanis különálló hatáskörű osztály-igazgatók alá csoportosítják, s az egyes alosztályok élére igazgató-örököt neveznek ki. A királyi osztály-igazgatóknak kinevezte Krenner József, Hampel József dr., Fejérvári László dr. egyetemi tanárokat, továbbá Horváth Géza dr. és Jankó János dr. muzeumi örököt. Négyen közülük már eddig is igazgató-örök voltak, csak Jankó János dr. kinevezése előlétetés, a ki eddig ör volt, noha évek óta a néprajzi osztály vezetője.

Helyükbe a közoktatási miniszter ki fogja nevezni igazgató-örök id. Szinnyi József, Mocsáry Sándor, Réthy László, Madarász Gyula örököt s dr. Filarszky Nándort, a növénytar ideiglenes vezetőjét. Örökké: Locska József, Kollányi Ferencz, Franczenau Agoston, Horváth Ignác, Daday Jenő, Kuszinszky Bálint, Nagy Géza, Schönherr Gyula, Kereszty István segédörököt; segédörökké Zimányi Károly dr., Sebestyén Gyula dr., Seemayer Villibald, Aldassy Antal dr., Kuthy Dezső, Gohl Ödön, Kertész Kálmán dr., Melich János dr., Estegár László másodosztályú segédörököt; — végre másodosztályú segédörökké Mahler Ede, Bátky Zsigmond, Hubert Emil, Bernátsky Jenő, Csiky Ernő, Havrán Dániel, Varju Elemér és Kovács László asszisztenseket.

MI UJSÁG?

A király vendége. Október 29-én délelőtt érkezett Budapestre Nikolajevics Mihály orosz nagyherceg, a czár nagybátyja, egyetlen élő fia I. Miklós czárnak, kinek neve a magyar szabadságharcból ismeretes. A már öreg nagyherceg királyunk látogatására jött. De sokan állítják, hogy politikai megbízatása lehetett. A látogatás ugyanis sürgősnek tűnik föl, a mire az mutat, hogy a nagyherceg, ki hosszú idők óta nem találkozott uralkodónkkal, a látogatásra Ő Felsége budapesti időzését választotta, a mikor Ő Felsége a budai királyi palota építése miatt maga is a gödöllői szerény kastélyban tartózkodik. A nagyherceg inkognitó érkezett s ezért katonai díszrel nem is fogadták, s a «Bristol» fogadóba szállt.

Október 29-én reggel 10 órakor jött meg a Zsolna felől járó vonaton. A király orosz tábornoki egyenruhában várta, s a legbarátságosabban üdvözölte. A nagyherceg fogadására gróf Kapnist bécsi orosz nagykövet is megjelent. Az ősz szakállú, hatalmas termetű nagyherceg osztrák-magyar ezrednek ezredesi ruháját viselte. A király nyitott kocsin hajtattott vendégével a «Bristol» fogadóba, mely a Dunaparton van. Ide érkezett József főherceg is. A király és a főherceg látogatást tettek a nagyhercegnél, ki nem sokára a királyi palotában és József főhercegnél viszonzta a látogatást. Délután a király ismét fölkereste a nagyherceget s nyitott udvari hintóban sétakocsizást tett a fővárosban, mind a pesti, mind a budai részen. Esti hat órakor udvari ebéd volt a királyi lakban. Jelen voltak a magyar miniszterek is és báró Krieghammer közös hadügyminiszter.

Ő Felsége a legnagyobb figyelemben részesítette vendégét. Október 30-án délelőtt is a királyi lakból a «Bristol» fogadó elől hajtattott, melynek kapujánál már várta a nagyherceg. A hajcsár-úti túzárkaszárnyába hajtattak ki. Ennek meglekintése után a városligetbe, a Park-Klubba mentek, hol Ő Felsége déli egy órára villás reggelit rendelt. A fejedelmi vendégeket Szapáry Pál gróf, Apponyi Lajos gróf udvarnagyi igazgatók és Nyirák Lajos tükár fogadták. A vendégek megtekintették a klub összes helyiségeit. A nagyherceg megjegyezte, hogy még ily fényesen és kényelemmel berendezett klubot nem látott, aztán beírta nevét a klub dísztagjainak

KÉPVISELŐK TÁVOZÁSA A KÉPVISELŐHÁZBÓL AZ OKTÓBER 28-IKI ÜLÉS UTÁN.

Wlassics miniszter és Than Károly a lépcsőn. Erdélyi fényképe után. PILLANATFÖLVÉTEL A FÖRENDHÁZ ELŐTT AZ OKTÓBER 28-IKI ÜLÉS UTÁN.

albumába. A villásreggelin a királyon és a nagyhercegen kívül részt vettek a nagyherceg kíséretének főbbjei is, valamint a klub igazgatói. Reggeli után a fejedelmi látogatók visszatértek a városba. A királyi lakban rendezett udvari ebéd után este az operaházban jelentek meg, hol az előadást a «Hunyadi» nyitánya kezdte meg, ezt követte «Bánkban» első felvonása, s befejezte «A piros cipő» című eredeti ballet, melynek orosz tárgya éppen illett az előadáshoz. A nézőtér fényesen ki volt világítva. A nagyherceg október 31-ikén utazott el. A király ekkor is, már hét óra után a «Bristol»-ba hajtott, meglátogatta vendégét, aztán kikisérte a vasúthoz. A nagyherceg kilenc órakor Bécsbe utazott, honnan Drezdába folytatja útját.

A király Budapestén. Ő Felsége október 31-én, miután vendégét, az orosz nagyherceget elkísérte a vasúthoz, általában kihallgatást adott. Délután Gödöllőre utazott. Ezúttal első esetben nem Bécsben töltötte a halottak ünnepét hanem Gödöllőn, mely elvonultságban.

Az országgyűlés. A főrendiház már a trónbeszédre október 28-ikán következett ülésén végleg megalakult. A király ismét gróf Csáky Albinet nevezte ki a főrendiház elnökévé, Ernuszt Kelemet és báró Kemény Kálmánt alelnökké. A képviselőházban az elnökválasztás az október 31-iki ülésen történt, névszerinti szavazással, Fabinyi Teofil koronokossága alatt. A szabadelvű párt gróf Apponyi Albertet jelölte a parlamenti legfőbb méltóságra. A független párt saját pártállásának elveire való tekintetből Komjáthy Bélát jelölte, valamint az alelnökségre is voltak jelöltjei. A párt fele azonban nem szavazott, gróf Apponyi iránt való tiszteletből. Gróf Apponyit 242 szavazattal megválasztották elnökévé, Komjáthy Béla 39 szavazata ellenében. Alelnök Dániel Gábor lett 195 és Tallián Béla 184 szavazattal, a függetlenek Barabás Béla 39 és Tóth János 38 szavazata ellenében. Háznagygyá választották újra Csáossy Bélát. Apponyi megválasztását tüntető éljenzéssel fogadta az egész ház. Apponyi gróf, ki a képviselőház egyik melléktermében volt, meghivatván az ülésre, megtisztelő, lelkes fogadtatásban részesült s nagy tetszéssel hallgatott szép beszéddel foglalta el az elnöki székét. Ezzel a képviselőház megalakult s legközelebbi ülését nov. 4-ikére tűzte ki.

A régi országház. Az 1860-ban ideiglenesen épített Sándor-utcai országházban már csak rövid ideig tart üléseket a képviselőház. Az új országház elkészül a jövő évben. A Sándor-utcai országház a főváros tulajdona. Az a terv, hogy Budapest itt fogja tartani közgyűléseit, ott lesz a főpolgármesteri hivatal is.

A nádor-család sírboltja. A budai királyi lak István-kápolnája alatt levő sírboltban nyugszik József nádor, István nádor, ott temették el az ifjú László főherceget is, József főherceg fiát. A sírbolt a nyáron újja alakított s egyházi megáldását október 30-án végezte a királyi palota plébánosa. A szertartás után a plébános misét mondott a kriptában a főhercegi ház elhunyt tagjaiért. A koporsók mindegyike mellett hatalmas viaszgyertyák égtek. Délután két órakor József főherceg nevével együtt megjelent a sírboltban, hol a feledhetetlen László főherceg koszorúkkal övezett koporsója előtt sokáig mély áhitatba merülve imádkoztak. A sírboltban halottak napjának előestéjén nyilvános ájtatosság volt.

Erzsébet-szobor Eperjesen. Boldog emlékü Erzsébet királynő emlékére a szeretet, az ország minden részén egymásután állítja a szobrokat. Eperjesen október 27-én leplezték le szép ünnepélyvel a Strobl Alajos által készített bronz mellszobrot, mely gránit alapon áll. Az Eperjes szépitését előmozdító egyesület állította a tüzér-kaszárnya előtt levő parkban. Ghillány József egyesületi elnök beszédet mondott, mely után Podhorányi Bálint polgármester a szobrot a város őrzetébe átvette. Végül az egész közönség a Szózatot énekelte. A szoborra sok díszes koszorút helyeztek.

Péterfy Jenő sírmléke. Péterfy Jenőnek, a jeles tudósak és írónak sírja fölé díszes emléket állítottak. A Kisfaludy-Társaság köréből tették meg erre az első lépést. A társaság hozatta vissza az író hamvait is Horvátországból, hol ép most két év előtt utazása közben emelt kezét maga ellen egy meghasonlott órában e nagyméltóságú író. Tanártársai, tanítványai adományaiból gyűlt össze a sír-emlék, melyet október 30-ikán délután avattak föl a kerepesi-úti temetőben. Barátai, tisztelői, tanítványai közül sokan megjelentek. Műveinek első kötetét is a Kisfaludy-Társaság ép most adta közre. Ez mélyen éreztető tette a veszteséget s ennek komorságában gyülekeztek sírja körül. A gyász-ünnep bevezetésül az Eötvös-kollegium hallgatói énekeltek el a Hymnuszt. Azután Berzeviczy Albert, a Kisfaludy-Társaság alelnöke költői szárnyalású beszédben méltatta Péterfy írói és hazafiai érdemeit s a szív őszinte, közvetlen szavaival tolmácsolta fájdalmát, hogy fiatalon, munkásságának úgyszólván elején kellett őt elvesztenünk. A beszéd végeztével Bartomiek igazgató az Eötvös-kollegium tanári kara, Chovancsák István pedig a VIII. ker. főreáliskola tanárai nevében emlékezett Péterfy érdemeiről. Berzeviczy beszédének elején hullott le a lepel

a sírmlékről, mely Donáth Gyula ismert szobrásznak műve.

Dr. Falk Miksa doktori jubileuma. Az ötven év előtt politikai irodalmi működésért a pesti egyetem dísz-doktorává megválasztott Falk Miksának a budapesti egyetem aranydiplomát nyújt át a jubilárius ünnepén. Küldöttséggel viszi el november 10-ikén dr. s Vécsey Tamás rector és dr. Medveczky Frigyes bölcsészeti dékán intéz beszédet. A kolozsvári egyetem dr. Falkot jubileuma alkalmából az államtudományok tiszteletbeli tudorává választotta.

Kinevezések. Molnár Viktor vallás- és közoktatásügyi miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott osztálytanácsos miniszteri tanácsossá nevezte ki a király. Molnár Viktor a vallás- és közoktatási miniszterium elnöki osztályában működik csaknem pályája kezdete óta. Trefort idejében kezdte a közszolgálatot s azóta a fokról-fokra emelkedett mostani állására, teljes mértékben élvezve mind azoknak a minisztereknek bizalmát, a kiknek vezetése alatt szolgált. Jelentős irodalmi működést is fejtett ki, kulturpolitikai, művészeti, történelmi értekezésekkel és önálló művekkel. Az evangélikus egyházat mint a brassói magyar evangélikus egyházmegyének eszperességi felügyelője és gyámintézeti elnöke szolgálja kiváló buzgalommal. Nagy része van az «Uránia» tudományos egyesület és színház létrehozásában, mely intézményeknek ma is egyik főintézője. — Ugyancsak a napokban közölte a hivatalos lap Gyulányi Lajos igazságügyminiszteri osztálytanácsosnak miniszteri tanácsos-á való kinevezését. Gyulányi az igazságügyminiszterium elnöki osztályát vezeti. Hivatali buzgalomának és sok év óta szerzett érdemeinek elismerése ez a mostani kinevezés.

Hollán Ernő emléke szülővárosában. Szombathely városában született néhai Hollán Ernő, a szabadságharc egyik vitéz katonája, később a magyar királyi honvédségnél szerzett érdemeinél fogva altábornagy, volt közlekedésügyi államtitkár, főrendiházi tag. Mint szakember ő volt egyik megalapítója, és 1867-től tizenhatszáz esztendeig elnöke a most oly virágzó magyar mérnök- és építészegyesületnek. Az egyesület halálja jeléül emléktáblával jelölte meg Szombathelyen a Kis-kar-utcában azt a házat, melyben Hollán született.

Az emléktáblát október 27-én avarták föl. A mérnök és építészegyesület számos tagja elment Szombathelyre, a Tud. Akadémia, műegyetem is képviseltette magát. A városi hatóság az utcát Hollánról nevezte el. Dél előtt Vasmegeye és a város előkelősége a megyeház diszterében gyülekezett és Reissig Ede főispánnal onnan vonult Hollán szülőházához. A hadsereg és a honvédség képviselői is megjelentek. A mérnök- és építészegyesület nevében Czigler Győző műegyetemi tanár beszélt, az Akadémia nevében Liphay Sándor tanár tett koszorút a

A KÉPVISELŐHÁZ ÜLÉSE OKTÓBER 28-ÁN.

Erdélyi fényképe után.

táblára. Majd Brenner Tóbiás helyettes polgármester vette át a város gondozásába a táblát, melyen ez a fölirat: *Ebben a házban született 1824-ben Hollán Ernő mérnök, altábornagy, v. b. t. t. — Alapító elnökének a magyar mérnök- és építészegyesület 1901.* Az ünnepet a szombathelyi dalkör éneke zárta be. Délben közébed volt, a melyen a Hollán-család tagjai, a főispán, a város előkelősége vett részt. Közben felolvasták Széll Kálmán miniszterelnök levelét, melyben nagy melegséggel emlékezett meg Hollánról.

A magyar kormány koszorúja gróf Széchenyi István sírján. Nagy-Czenken gróf Széchenyi Pál temetése alkalmával a gyász-szertartás után gróf Széchenyi Gyula és Darányi Ignác miniszterek gróf Széchenyi Béla vezetése mellett és a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszterium tisztikarának kíséretében gróf Széchenyi István koporsójához mentek, a melyre Darányi Ignác földművelésügyi miniszter sajtóközleménye tette le a magyar kormány koszorúját, a melynek szalagján ez a felírás: *«Gróf Széchenyi István dicső emlékének — a halás Magyarországnak kormányója.»*

Női orvos kinevezése a budapesti egyetemi klinikára. A közoktatásügyi miniszter dr. Steinberger Saroltát, az első magyar orvoskisszonyt, a budapesti II. számú szülő- és nőbeteg-klinikára egyetemi gyakornokká nevezte ki.

Magyar találmány a világítás terén. A világítás tökéletesítése körül az utóbbi években igen sok kísérletet tettek; s ugy látszik, ez a kérdés megoldást nyert a napokban. Wittek János fegyver és gépgyári művezető acetylén gázfejlesztő készülék találmányával, mely az eddig sokszor bizalmatlanul fogadott acetylén jó hírét vissza fogja állítani. Ezen könnyen kezelhető készülékkel a robbanás veszélye még készakarva se idézhető elő, szétszedni sem a töltésnél, sem a tisztogatásnál nem kell, a gázt megtisztítva, hidegen bocsátja ki, és csak annyit fejleszt, a mennyire éppen szükség van. Kis helyen elfér. A láng 15-ször fényesebb a villamánál és mindamellett kevesebb égési terméket fejleszt a milly-gyertyánál. A készüléket Csics Odón nyugalmazott honvéd-százados társával együtt gyártatja Erzsébet-falván.

Helyreigazítás. Lapunk idei 42-iki számában, Bercsenyi Béla, a nemrég elhunyt jeles színművész életrajzában azt írta, hogy Bercsenyi családi neve Haller Béla volt s hogy ifjú korában Borsodmegyénél, mint aljegyző hivataloskodott. Szépfaludy Ö. Ferenc most arról értesít bennünket, hogy Bercsenyit, mint ő saját magától hallotta, eredetileg Helyer Bélának hívták s nem volt vármegyei aljegyző, hanem kórházi inok hivatalát hagyta el a színművészet kedvéért.

A soproni bankbukás. A pénzintézetek bukásának szomorú sorozata megint szaporodott a «soproni építő- és földhitelbank» országoserte nagy felütést keltett bukásával; körülbelül hat millió korona érték tűnt el s számosan veszítették egész vagyonukat. A főbűnös Schladerer Alfréd igazgató volt, ki Németországból vetődött Sopronba, hol németekkedésével megnyerve az ottani túlzókat, a bank élére került s a város társadalmi életében is nagy szerepet játszott. Magyarul nem tanult meg, hanem hosszú idő óta annál vakmerőbben folytatta a sikkasztásokat, míg nem végzte utolérte s a börtön elől a halálban kerestett menekéket.

A híres «Ehrbar» zongorák és pianók egyedüli képviselője Heckenast Gusztáv (1865 óta fennálló) zongora-terme, IV., Gizella-tér 2 (váci-u. sarkán). Ehrbar gyönyörű zongorákat és pianókat állított itt ki, melyeket felhívjuk a zenebarátok figyelmét, mert tudvalevő, hogy az Ehrbar zongorák nemcsak a legfinomabbak, hanem a legtartósabbak is. A ki tehát elsőrendű zongorát kíván beszerezni, annak ajánljuk Heckenast Gusztáv zongoratermet.

HALÁLOZÁSOK.

MUNKÁCSY KÁLMÁN, tehetséges fiatal író meghalt október 27-én Esztergomban. Több évig szorgalmas munkatársa volt a fővárosi napisajtónak, s nevét több szépirodalmi dolgozattal, elbeszélésekkel tette ismeretessé. 1866-ban született Esztergomban. Budapestben elvégezte a jogot, aztán több évig élt Párisban, Londonban, Amsterdamban. Mikor hazatért, a közoktatásügyi miniszteriumba lépett, a hol elég gyorsan haladt előre; de mint fogalmazó otthagya a miniszteriumot és újságíró lett. Megjelent könyvei: a «Hóvirágok», «Hosszú estékre», «A szív éle-

téből», «Szürküllet». Betegkedése következtében hazament Esztergomba, a hol az «Esztergom és Vidéke» című lapnak lett a szerkesztője. Sorvaszói baja egyre jobban elhatalmasodott rajta, dolgozni már jó ideje nem engedte s végre 35 éves korában véget vetett életének.

PERLAKY KÁLMÁN, a főváros egyik ismert ügyvéde, a ki képzőművészeti mozgalmakban sok érdemet szerzett, meghalt 64 éves korában. A képzőművészeti társulatban évek előtt kiváló szerepet vitt, s több évig igazgatója volt. Munkácsyval is szorosabb öszekötöttségben állt. Értékes műgyűjtemény, rajzok, vázlatok, festmények maradtak utána. Temetésén a Képzőművészeti Társulatot Lotz Károly alelnök, dr. Ambrozovits Dezső titkár és Telepy Károly műtárnok képviselte. A művészek közül is sokan jelentek meg.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Vinnai és dravezi DRAVEZKY ANONJÁN, a szegedi kir. Ifjólé-tábla tanácselnöke, Szegeden, 57 esztendősen korában, Budapestén is működött mint királyi alügyész. A szegedi királyi Táblához 1895-ben nevezték ki tanácselnökké. — Bessenyi és velikei SKUBALICS JENŐ, Zala vármegye törvényhatóságának s közigazgatási bizottságának tagja, 63 éves korában, Zala-Egerszegben. — KERN GUSZTÁV, vasúti felügyelő, a kassa-óderbergi vasút főpénztárnoka több pénzügyintézet igazgatósági tagja, Budapestén. — DR. RUTNER SÁNDOR, kerületi rendőrkapitány, a budapesti állami rendőrség detektiv-osztályának vezetője, ki 1896-ban került Páncsováról Budapestre, 47 éves korában. — MÁRIÁSSY ISTVÁN, Barsvármegyének volt alispánja, Léva városnak polgármestere, Körnőczbánya városnak díszpolgára, a szabadságharcban huszárhadnagy, 70 éves korában, Léván. — GREGOROVICH LAJOS, a budapesti királyi tábla könyvtárnoka, bírói és tekkönyvi vizsgálóbizottság biztosa, 54 éves korában. — BALÁS KÁROLY szamosújvári kir. aljárásbíró, 30-ik évében. — NEUMANN SEBESTYÉN, a mezőhegyesi ménesintézet volt vezető főállatorvos, 84 éves korában, Budapestén. Hatvanhárom évet töltött a hadsereg szolgálatában mint állatorvos s a király több ízben kitüntette. — KÁNTZ IGÁZCZ, nagykereskedő, a fővárosi kereskedővilág egyik tekintélyes tagja, 70 éves korában. — FAJZ JÓZSEF, nyug. bányagondnok, 48-as nemzetű, 76 esztendősen korában, Csetneken. — SZILÁSSY JÁNOS, a pesti hazai első takarékpénztár egyesület tisztviselője, 26 éves korában, Vácott. — ELEFANT GRÓNÓZ, a turini

100-as küldöttség és a czeplői takarékpénztár igazgatóság tagja, 65-ik évében, Czeplőden.

FRIGYESI SIMONNA, Frigyesi Jenő, a fiúmei kereskedelmi bank igazgatójának és dr. Frigyesi József szanatóriumi orvosnak édes anyja Budapesten, s temetése Kisvárdán volt. — ÖZV. GÖGLER IMÁNNÉ szül. Bakonyi Vilma Konstancia 66-ik évében, Budapesten. — GULYÁS KÁROLYNÉ, szül. zsarnói Bereczky Zsuzsanna 73 éves korában Miskolcon. — GRUBER HERMANNÉ, dr. Vermes József székelyfővárosi államrendőrségi helyettes kapitány édesanyja, 59. évében Budapesten. — ÖZV. FLÖGL NÁNDORNÉ, szül. Weszele Hermína, 53 éves korában Budapesten.

Szerkesztői üzenetek.

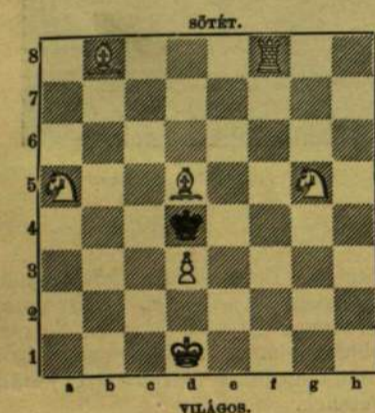
H. P. Kérdésre a következőkben válaszolhatunk: 1. Az anya nemessége a király kivételes engedélyével ruházható át a fiúra. 2. A nőleül maradt nagybátya örökbe fogadhatja unokaöccsét s nemességét szintén a király engedélyével ruházhatja. A kérvényt az esetben a belügyminiszteriumhoz kell intézni, a következő mellékletekkel: a) a nagybátya keresztlevele, b) nemességi oklevele, c) az örökbe fogadandó fiú születési bejegyzéséről szóló okmány, d) hatósági bizonyítvány arról, hogy az örökbe fogadó gyermeken. A királyi engedély különben, a nemesség átruházása tekintetében, rendszerint csak akkor szokott megadni, ha az örökbe fogadó a közelet terén érdemeket szerzett.

Özi hangulat. Kerecsolat. Valójában hangulatos kis dolgot az látszik, hogy a szerzői a természet szépségeit, ezenkívül benyomásait csinosan le tudja írni, de gyakran nagyon is körülír egyes részleteket, a hová csak egy-egy odavetett vonás kellene. Ez pedig az egész, különben tehetségre valló munka élvezhetőségét nagyon leszállítja.

Kagylógyöngyök. Nem igen van köztük igazgyöngy. Aligha igazi érzés sugallta verseit; képei nem a saját szemleltetésben gyökereznek, nem önként, az érzésből fakadnak, hanem olvasott költemények visszhangjai. Nyelve is szintelen.

SAKKJÁTÉK.

2247. számú feladvány. Minckwitz J.-tól.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

A 2231. sz. feladvány megfejtése Mackenzie A. F.-tól.

Világos. Sötét. 1. Hb8-a6... Kd5-c4... 2. Vh1-f1... Kc4-b3-d5... 3. He4-c5 v. Ha6-c7 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Liptóvárt: Hoffbauer A. — Bakony-Szentlászlón: Szabó János. — Kecskeméten: Balogh Dénes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

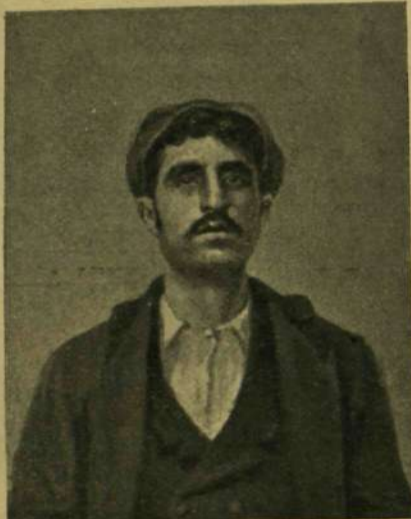
A 'Vasárnapi Ujság' 42-ik számában közölt képtalány megfejtése: Érik a, érik a búzakalász.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Schladerer Alfréd, a soproni bank volt igazgatója.

Musolino.

MUSOLINO.

A dél-olaszországi rabló-romantika hőse, az olasz népdalokban a szegények védelmezője és barátjaként megénekelte Musolino végre fogságba került október 9-én. Kézel három esztendőig üldöztek rendőrök, csendőrök, katonák száza, számtalan-szor kiskiklott kezeikből. Az olasz államnak hallatlan költségebe került üldözése.

Musolino huszonöt éves fiatal ember. Úgyszólván gyermekkorra óta szenvedélyes természetű gyakori összejutások miatt. 1898-ban gyilkosság kísérletének vádjá alá került s el is ítélték 22 évi börtönrre. A fogságból azonban sikerült megszöknie s halálos böszt esküdött mindazoknak, a kik ellene tanuskodtak a pörben. Hétf embert ölt meg így nagy kegyetlenséggel, házaikat pedig felgyújtotta. Barátait és a szegény parasztokat azonban segítette bajukban s oltalmazta rablók és tolvajok ellen is. Ezért vált oly népszerűvé, hogy üldözötteknek a nép mindenütt zinkosává lett és segítette a menekülésben. Azért is tudták oly nehezen elfogni, mert üldözöinek úgyszólván az egész lakosság akadályozta munkáját.

A 'Zenélő Magyarország' szögora és hegédű zenemű-folyóirat, megjelenik minden hó 1 és 15-én mindenkor 12 oldal tartalommal a legújabb s modern zenemű-újdonosságokkal. Kintette a budapesti országos kiállításán 1896 és párisi 1900. évi világiállításán — s szerkesztő-kiadója az O. szász. és apostoli királyi Felsége legmagasabb megengedését méltóztatott nyilvánítni. Rendes munkatársai az ország legismertebb magyar zeneszerzői s a külföld világhírt kompozitorai, a kiknek legsikerültebb szerzeményeit közli s continensen egyedül álló zenemű-folyóirat. Előfizetési árát évről-évre s füzeteit, 72 oldal zenemű-tartalommal 3 koronára, mutatóny füzeteit 60 fillér bekiadására ellen bérmentve küldi a 'Zenélő Magyarország' — Kiskörmöcsényi zenemű-kiadóhivatala és zeneműkereskedése, Budapest, VIII., József-körút 24.

Advertisement for Salvator Lithion-forrás, highlighting its benefits for various ailments like kidney stones and hypertension.

Advertisement for Stella hair regenerator, promising to restore hair to its original state.

Advertisement for EMKE paper, emphasizing its quality and availability.

Advertisement for Ortner Rezső és Társa, specializing in porcelain and decorative items.

Advertisement for Wadlsteiner F. Budapest, a department store.

Advertisement for Henneberg G. selyemgyáros, featuring various silk products.

Advertisement for A Ferencz József keserűvíz, a medicinal tonic.

Advertisement for a sterilizing device, showing the equipment and its use.

Advertisement for a milk sterilizing device, highlighting its safety and efficiency.

Advertisement for perzsa szőnyegek (Persian carpets), showcasing a variety of designs.

Advertisement for JOANNOVITS DÖME, a watchmaker and jeweler.

Advertisement for Császárfürdő, a spa and bathhouse.

Advertisement for Brauswetter Janos, a watchmaker and jeweler, featuring a large illustration of a watch.

Advertisement for Czimbalom, a musical instrument.

Advertisement for Kormánybiztos, a technical and electrical service.

Advertisement for Crème de Panchon, a cosmetic product.

Advertisement for Pergetett mézet, honey products.

Advertisement for Darányi Ignác, a minister.

Large advertisement for Szénásy, Hoffmann és Társa, featuring lottery results and prizes.

Advertisement for Hirdetmény, detailing lottery results and prize amounts.

Legjobb és leghíresebb
pipere hölgypor: a
La VELOUTINE
Különleges Rizsor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

ESZMÉNYI KEBEL
Érhető el a **Pilules orientales** által, Ratió
gyógyszertárból Párisban, Passage Ver
dean 5, az egyedüli szer, mely két hónap alatt
és a nélkül, hogy az egészségnak ártana, az
esszényi kebel fejlődését, valamint a ke-
bel idősebbnek szilárdságát biztosítja.
Egy üvege ára használati utasítással együtt
3 forint. Raktár: Török József, Budapest,
Király-utca 12. sz. 8442

Hölgyeknek!
Pona-crème.
Legújabb és orvosi szaktekinté-
lyek által is elismert, biztos hatású
kés és arccsiszító szer, eltávolít
minden bőrtisztatlanságot és rövid
használat után vakító fehérré, üdévé
teszi az arcbőrt.
Figyelmeztetés! Készítme-
nyem nagy közkedveltsége miatt
hamisítványokat hoznak forgalomba; csakis az valódi,
Pona-crème 1 kor. 1 drb Pona-szappan 80 fillér.
Kapható minden gyógyszertárban. Székiúdsági rak-
tár: Alexander János gyógyszertára Szolnokon. Bu-
dapesti főraktárak: Török-féle gyógyszertár an Király-
utca 12. és Andrassy-ut 29., Kerpel-féle gyógyszertár
Lipót-kört 28. szám és Thalmyer és Seitz uraknál

SEIDEL és NAUMANN-féle
golyó-csapágyas
IDEAL írógép
deimal tabulátorral.
Vezérképviseletőség Ausztria-
Magyarország részére:
HCH. SCHOTT és DONNATH
Wien, III/3. Heumarkt 9.
Budapesti képviselőleg:
SZENÁSY BÉLA papíráruháza
IV., Ferenciek-tere 9. 9309

**GRAND PRIX
PARIS
1900**
**CHOCOLAT
SUCHARD**
CACAO
TISZTASÁGÉRT
KEZESKEDEM
KITÜNŐ MINŐSÉG.

Kapható minden gyógyszertárban.

HÖLGYEIM!
Csak egyszer próbaképen rendeljék meg a csodaha-
tású, valódi angol szőpítő szer, **Ugorica-tejet**, és
meg fognak róla győződni, hogy ezen csodaszert azona-
l elárvolt szőpítőt, májtöltöt, mindenféle tisztá-
tlanságot az arczról és a bőrcék gyönyörű üdésé-
get, fiataloságot kölcsönöz. Valódi angol minőségben
kapható csakis **BALASSA KORNÉL** gyógy-
szertárában a vörös keresztel Temesvár. Ára
2 kor. Valódi angol Ugorica-szappan 1 K. 3 drb
2.40 K. Poudre 1.20 és 2 K. Utánvétellel is küldetik.

**JBOLYAILLATOS
MANDOLA KORPA**
a bőrt szárazra simítja és
megtartja az arcz órák
és bőrkárosodást
Wjara helyes és a szappantól az arcz károsít
KIZÁRÓLAGOS KÉSZÍTŐI
A. Motschke & Co.
BECS, I. LUGERK 3. SZ.

Minden
háziasszony
és anya
Üdvözölhető, aki az
egészség, takarékos-
ság és józra való
tekintetből a Kath-
reiner-féle Kneipp-
malátát kávét (mely
csakis az ismert ere-
deli csomagokban
valódi) használja.

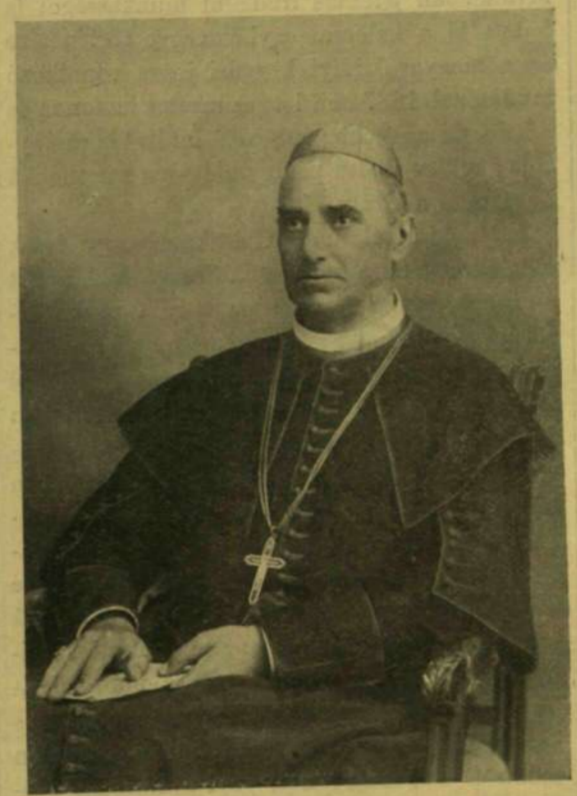
VASÁRNAPI UJSÁG

45. SZÁM. 1901. BUDAPEST, NOVEMBER 10. 48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával) együtt
egész évre 24 korona / félre 12 *
Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** (a Világkrónikával) együtt
egész évre 16 korona / félre 8 *
A **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával)
egész évre 10 korona / félre 5 *
Külföldi előfizetésekre a postaiag
meghatározott viteldíj is eszolandó.

HÁROM ÚJ PÜSPÖK.

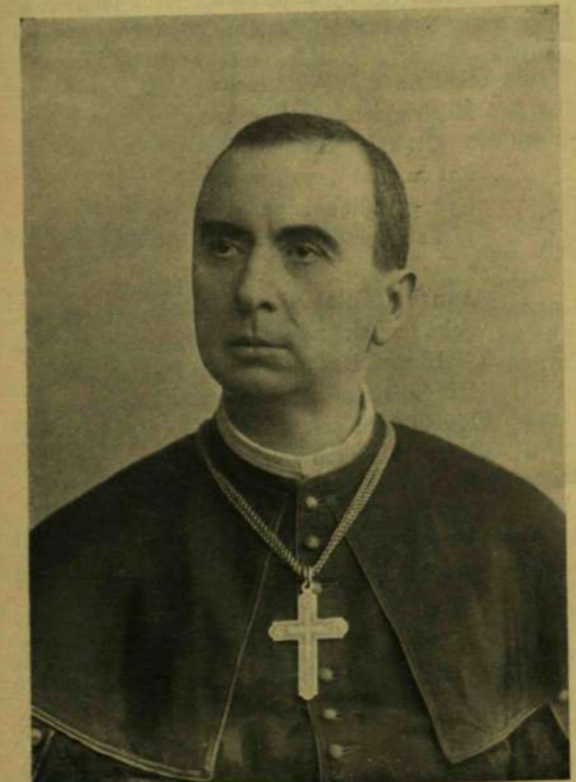
A magyar római katolikus püspöki kar ismét teljes. Ő Felsége, mint a hivatalos lap november 6-iki száma jelentette, betöltötte a három üresedésben levő püspöki széket, kinevezve szombathelyi püspökké dr. István Vilmos fölszentelt püspököt, szombathelyi káptalani helynököt és kanonokot, győri püspökké gróf Széchenyi Miklós jaaki apátot, esztergomi kanonokot s a bécsi Pázmáneum igazgatóját,

ISTVÁN VILMOS SZOMBATHELYI PÜSPÖK.

GRÓF SZÉCHENYI MIKLÓS GYŐRI PÜSPÖK.

VÁROSV GYULA SZÉKESFEJÉRVÁRI PÜSPÖK.

szék betöltésekor legelső sorban ő reá forduljon a figyelem. A másik két új püspök eddig a papnevelés terén működött, még pedig a magyar katolikus klerus két legtekintélyesebb nevelőintézetének élén s ebbeli kiváló érdemeiknek jutalma a királyi kinevezés. A közvélemény általában meglepődéssel fogadta e kinevezések hírére, mert a kinevezettek személye biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a három egyházmegye kormányzása hivatott kezekbe került.

A három új püspök élettrajzát s eddigi működését a következőkben ismertetjük.

Dr. ISTVÁN VILMOS 1849 június 22-ikén született Zala-Egerszegen, tősgyökeres magyar családból. Középiskolai tanulmányait Szombathelyen végezte s mint hetedik osztályos tanuló vétetett fel ugyanott a papnevelő-intézetbe. Mint kitünő tanuló, az érettségi vizsgálat után a bécsi Pázmáneumba küldték theologiai tanulmányokra, melyek végeztével 1874 augusztus 12-én Szabó Imre püspök pappá szentelte. Papi működését Kőszegen kezdte mint segédlelkész, s hol nagy buzgalommal működött hivatalában s egyúttal a theologiai doktorátusra is elő-

Mint kanonok a közzei Kelcz-Adelfly-féle árvaház főgondnoka volt s ezt a jótékony intézetet a virágzás magas fokára emelte. Ugyanez időben káptalani dékánna neveztetvén ki, nagy munkásságot fejtett ki a szombathelyi káptalan vagyonának rendezésében és földbirtokainak jövedelmezővé tételében s e munkát oly lelkiismeretesen s oly szakértelemmel végezte, hogy a káptalan gazdasági valóságos mintagazdaságokká lettek.

Hidassy Kornél püspök élete utolsó évtizedében sokat betegeskedett s püspöki teendőit nem birván egyedül végezni, segédpüspököt két

Dús terméstöbbletek létrehozatalára,
az összes gabonafélék, takarmányvetések, burgonya, répa és tengeri alá, kivált gyengén sikerült vetések feljavítására, legfőképp pedig szőlők trágyázására, ugyszintén dinnye és konyhakertiek (uborka, tök) hihetetlen terméshozására ajánljuk **száritott kőbányai hizottsertés-trágyánkat**, mely bámulatos gyors és biztos hatása által feltünő elterjedésre tett szert és **lényeges megtakarításokat** tesz lehetővé.

Megrendelések intézendők
BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓ-GYÁR
Bosányi, Schietrumpf és Tarsa
BUDAPEST, V., Bálvány-utca 2.

Kimerítő prospectus
ingyen és bérmentve

Franklin-Társulat nyomdája, (Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.)